

2016. január-március – XIV. évfolyam 1-3. szám

A szegedi piaristák lapja

PIÁR FUTTÁR

 eltámadunk?

HOZZAM HITTEL HA LEPSZ
EZENNEL VELEM LESZ
A SZEP PARADITSOMBAN.
HALLD KÖNYÖRGESEMET,
SZENT ATYAM LELKEMET
VEDD KEGYELMES MARKODBAN.

(PASSIOJÁTEK — XVIII. SZ.)

1721. március 7-én,
295 éve
alakult meg a

**PIARISTA REND
MAGYAR TARTOMÁNYA**

REJTŐ III

„Élni
azt
jelenti,
mint
örülni
bármilyen
áron.”

Dugonics András
ALAPÍTVÁNY

1%
A szegedi
piarista
nevelésért

Székhely: 6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
Telefon: 62/549-090, Adószám: 19083924-1-06
Bankzámla szám: 10402805-28012423-00000000

A SZEP IPRESS
jelent

A Magyar Diáksport Szövetség kitüntetését vehette át az év elején iskolánk testnevelője, **Szabó Erzsébet**. Tizenöt iskola és húsz testnevelő tanár vehetett át díjat a fővárosban, olyanok, akik a legjobban teljesítettek az elmúlt tanév diákolimpiai versenysorozatán. A pedagógusok közül Csongrád megyéből egyedülként a városszerte ismert atlétikaedzőt ismerték el.

* * *

Nagyheti szertartások a piarista templomban:

Nagycsütörtök, az Utolsó Vacsora emlékmiséje (benne lábmosás): március. 24. 18:00 óra

Nagypéntek, Urunk szenvedésének emlékezete (passió, kereszthódolat, szentáldozás): március 25. 18:00 óra

Nagyszombat, Húsvét vigíliája: március 26. 21:00 óra
Húsvétvasárnap, Urunk feltámadása: március 27. 9.30 óra

* * *

A húsvéti szünet március 21. és 29. között lesz. A szünet utáni első tanítási nap 2016. március 30-án lesz!

* * *

Minden kedves olvasónak, diákjainknak, szüleinek, munkatársainknak, barátainknak kegyelmekben gazdag, áldott húsvétot kívánunk!

Húsvét – és ami mögötte van

Húsvét a legnagyobb keresztény ünnep. Arra emlékezünk, hogy Jézus Krisztus kereszthalálával és feltámadásával megváltott minket.

Az ünnepre már a hamvazószerdával megkezdődő nagyböjti időben készülünk. Ez a nagycsütörtöki utolsó vacsora szentmiséjéig tart. A húsvétot közvetlenül megelőző időszakot nagyhétnek nevezzük. Ez arra szolgál, hogy még jobban el tudjunk mélyedni, Jézussal tudjunk lenni életének utolsó részében, ami a jeruzsálemi bevonulástól egészen a Golgotáig, a kereszthalálig tart.

Ilt azonban nem ér véget a történet, mert Jézus testét harmadnap reggelén a sírhoz érkező asszonyok nem találják a helyén. Az elkövetkező hetekben Jézus megjelenik nekik és az apostoloknak is. A húsvétot követő 40. napon Jézus tanítványai szeme láttára megy föl a mennybe. A rá következő 10. napra (húsvétól az 50. nap) pedig elküldi a Szentlelket az apostoloknak. Ha megnézzük ezeket az eseményeket, akkor két dolgot fedezhetünk föl. Az egyik, hogy húsvét nem önmagában áll, hanem előtte és utána is történnek igen fontos események. A másik pedig az, hogy Jézus mennybemenetele után sem hagyja el a tanítványokat, mindig velük van.

A nagyhét virágvasárnaptól tart nagyszombatig. Ez a hét az egyház liturgiájában is igen színes. Virágvasárnap a szentmise előtt van a barkaszentelés és a körmenet. Ezzel elevenítjük föl azt, hogy Jézust utolsó jeruzsálemi tartózkodása alatt a nép hasonló módon köszöntötte.

A barkaszentelés után a jeruzsálemi bevonulásról szóló evangéliumi szakaszt hallhatjuk. A körmenet után a szentmise az olvasmányokkal folytatódik, Jézus szenvedéstörténetét elevenítjük fel (minden évben Máté, Márk vagy Lukács evangéliumából olvass ilyenkor a pap – idén Lukács evangéliuma lesz a soron következő.) Majd a szentmise szokásos rendje következik.

Nagyhétfőn, nagykedden, nagyszerdán a mise ugyanúgy zajlik, mint bármikor. Ebben a három napban olvasmányként Izajás prófétának a Jézusról való jóvendőléseit hallhatjuk. Nagycsütörtökön délelőtt minden egyházmegyében a papok, a székesegyházban a püspök mutat be szentmisét. Ezt olajszentelési misének nevezzük, mert ilyenkor a püspök megáldja a katekumenek olaját (a keresztség kiszolgáltatásához kell), a betegek olaját (a betegek szentségéhez valót) és a krizmát (püspök-, pap- és templomszenteléshez valót.) Ennek a szentmisének még az a különlegessége, hogy ilyenkor a papok megújítják a papszenteléskor tett ígéretet. Ezzel a szentmisével zárul a nagyböjt.

Nagycsütörtökön este az utolsó vacsora szentmiséjével kezdődik meg a szent három nap. Ilyenkor

emlékezünk arra, hogy Jézus szeretetből legmósta tanítványai lábát, szimbolikusan megalakotta az oltáriszentséget, ami az Ő saját teste és vére. Ilyenkor a miseruha színe fehér (ami az ünnep színe), a dicsőség ekkor szólal meg utoljára a harangokkal együtt – a vigília miséig. (A népnyelv erre mondja, hogy a harangok elzarándokolnak Rómába.) A prédikáció után következnek a lábmosás, melynek során a pap 12 ember lábát mossa meg Jézus példáját követve. Az áldoztatás után pedig az oltáriszentséget tartalmazó edényt nem a főoltár tabernákulumába teszi vissza a pap, hanem egy másik helyre, ahol a húsvéti vigíliáig marad. Majd következik az oltárfosztás, vagyis minden lekerül onnan, még a terítők is, a keresztek pedig letakarják vagy kiviszik a templomból. Ezek már a Getszemáni kertben való elfogatást jelzik számunkra. A következő két napon az egyház nem mutat be szentmisét. Nagypénteken Jézus kereszthalálára emlékezünk (a hagyomány szerint ez délután háromkor történt). Krisztus ezzel az áldozattal engesztelt ki szeretetből az Atyát a bűnökért, ekkor győzedelmeskedik a bűn fölött. Mert az engedelmességet a tiszta szívből való engedelmisséggel lehet legyőzni. Ezt Ő önként, szeretetből vállalta értünk. Ilyenkor csonka mise van. Ez a következőkből áll: igeliturgia (olvasmány, evangélium, könyörgések), kereszthódolat, amiben kifejezzük azt, hogy Jézus kereszthalálával váltott meg minket az örök életre. Ezek után a szentáldozás szertartása következik. Nagyszombatban szintén nincs szentmise, ilyenkor Jézus sírjánál időzik az egyház, vagyis haláláról elmélkedik. E nap éjjelén van a húsvéti vigília. Ez már nem tartozik a nagyhétbe, sem a nagyszombati naphoz. Ebben már a feltámadást ünnepeljük. Ez a mise talán az egyházi év legkülönlegesebb eseménye, ugyanis ez a legdíszesebb. Négy részből áll. Az első rész a tűzszenteléssel, a húsvéti gyertya meggyújtásával kezdődik, majd a pap meghirdeti Krisztus feltámadását és örömeiket énekel. A második rész az igeliturgia, amelyben a 9 olvasmányból legalább 3 az Ószövetségből és 2 az Újszövetségből (szentlecke és evangélium) hangzik el. A szentlecke után következik a Dicsőség a magasságban Istennek... Ez alatt az összes harang szól és hirdeti a feltámadást. A prédikáció után kereszteléssel folytatódik a szertartás (ez a gyakorlat már az ősegyházban kialakult). Majd a mise a szokásos módon folytatódik. Egyik fénypontja azonban a húsvéti körmenet (ez lehet másnap, vasárnap). Húsvétvasárnap a szentmise a szokott rendben történik, annyi különbséggel, hogy az Alleluja előtt még a pap eléneklí a húsvéti szekvenciát.

Aleksza János, 11. B

IMPRESSZUM PIÁR FUTÁR A szegei piaristák lapja – Megjelenik egy tanévben négyszer – Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003. – KIADÓ Dugonics András Piarista Gimnázium a Dugonics András Alapítvány támogatásával. Számlaszám: 10402805-28012423-00000000 – FELELŐS KIADÓ Jusztin-né Nedelkovic Alíz – SZERKESZTŐ Boldog Zoltán – NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS Férc Szemes Áron – SZERKESZTŐSÉG 6724 Szege, Bálint Sándor u. 14., Tel: 62/549-090, Elektronikus levélcím: piarfutar@szepi.hu – NYOMÁS Innovariant Nyomdaipari Kft. 6750 Agyó, Ipartelep 4. – Kizárólag belső terjesztésre.

Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Reményik Sándor

Repülős kaland Varsóba

A 11. A osztály új szintre emelte az iskolai túra fogalmát, hiszen repülővel kelt útra a csapat a lengyel fővárosba. Osztályfőnökünk, Dékány Zoltán volt a szervező, Tözsér Pál tanár úr pedig a kísérelő.

Az ötlet még ősszel fogalmazódott meg bennünk, az osztályfőnökünk sem ellenezte, így csak a cél volt kérdés. Olyan városok kerültek képbe, ahová repülnek fapadosok (olcsóság), és ahol vannak piaristák (szállás).

Kalandunk péntek délután indult. Tanítás után irány Ferihegy. A gépünk menetrend szerint 17.30-kor szállt volna fel, de sikerült késnie majd' 2 órát. Szerencsére el tudtuk foglalni magunkat a reptéren: ki a magyar fogalmazást írta, mások a helyi csocsót próbálták ki. Végül 18:30 körül indultunk el, de az eredetileg 1 órás út 90 percre duzzadt (köröztünk a város felett), mivel a célállomásunk reptéren 15 cm hó esett, és nem tudták időben letakarítani.

A szállásunk egy Budget Hostel nevű hely volt közel a város szívéhez, ami a neve ellenére nagyon szép és kulturált hely volt. Aki akart, pénteken este kerülhetett egyet, közös program nem volt már. Szombaton viszont nyakunkba vettük a várost. Kihasználva a csoportos menetjegy nyújtotta kedvezményeket és Varsó PESÁ-it keresztül-kasul bejártunk mindent. Először elmentünk a gettó emlékművéhez, aztán egy olyan templomot látogattunk meg, amely mindenkiben nyomot hagyott. A hely arról híres, hogy ott volt pap Jerzy Popiełuszko, aki fel-emelte szavát az elnyomó kommunista hatalom ellen, és tagja volt a Szolidaritás mozgalomnak is. A helyi ÁVO végzett vele (agyonverték és folyóba dobták).

2010-ben avatták boldoggá. A plébánia melletti múzeum részletesen bemutatta életét és tevékenységét, több videóval és érdekes képpel együtt. A belváros felé megnéztük a varsói felkelés emlékhelyét, majd a Lengyel Katona-

is álltak a karácsonyfák (különösen nagy volt a Palota téren). Több téren is voltunk, az egyikén még műjégpálya is üzemelt. A délután további részében a Lengyel Nemzeti Múzeumot néztük meg, valamint egy misén vettünk részt este. Utolsó programként még elmentünk a „Sztálin-palota” elé (az esti fényekben szépen látszott a Kultúra és Tudomány Palotája), majd a helyi Árkádba, ahol volt egy másfél órás kimenő (vacsora, ajándékvásárlás). A farsztó nap után jó volt hazazérni, hiszen többek cipője beázott, és nagyon lehűlt a levegő.

Vasárnap már nem maradt sok időnk, de a Varsói Felkelés Múzeumát megnéztük. Az egész hely interaktívan

volt berendezve, még egy 3D-s filmet is levetíttek, és szerencsénkre aznap a látogatás ingyen volt. Tervben volt még egy múzeum, de végül elmentünk megnézni a 2012-es foci EB-re készített Nemzeti Stadiont. Bemenni végül nem mentünk, de kívülről is jól nézett ki a lengyel nemzeti színeke öltözött aréna.

Már csak egy ebédre volt időnk, mert a reptér nagyjából fél órára volt busszal. A helyi légikikötő nem volt annyira szép, mint a pesti, de legalább nem kellett a hidegben a gépig sétálni, hanem kivitték minket a repülőig buszokkal. Késés hazafelé nem volt, de az érkezés pont úgy jött ki, hogy várni kellett majd egy órát a következő vonatig. Végül nyolc után értünk Szegedre.

Szeretném megköszönni az egész csapat nevében a szervezést Dékány tanár úrnak, és Tözsér tanár úrnak a kíséretet. Reméljük, lesz még hasonló túra!

Boga Szabolcs, 11. A

ság Templomát (egykori piarista templom!). Utóbbi, azt hiszem, tökéletesen kifejezi, hogy mennyire vallásos és patri-

óta a lengyel nép.

Az ebédet többen egy tipikus lengyel kisvendéglőben (tejbárban) fogyasztották el, vegyes szájjal távozva. Ezután az óváros (világörökség!) jött, ahol szembevető volt, hogy még január közepén

volt berendezve, még egy 3D-s filmet is levetíttek, és szerencsénkre aznap a látogatás ingyen volt. Tervben volt még egy múzeum, de végül elmentünk megnézni a 2012-es foci EB-re készített Nemzeti Stadiont. Bemenni végül nem mentünk, de kívülről is jól nézett ki a lengyel nemzeti színeke öltözött aréna.

Már csak egy ebédre volt időnk, mert a reptér nagyjából fél órára volt busszal. A helyi légikikötő nem volt annyira szép, mint a pesti, de legalább nem kellett a hidegben a gépig sétálni, hanem kivitték minket a repülőig buszokkal. Késés hazafelé nem volt, de az érkezés pont úgy jött ki, hogy várni kellett majd egy órát a következő vonatig. Végül nyolc után értünk Szegedre.

Szeretném megköszönni az egész csapat nevében a szervezést Dékány tanár úrnak, és Tözsér tanár úrnak a kíséretet. Reméljük, lesz még hasonló túra!

Boga Szabolcs, 11. A

Diákcsoportvezető-képzés

Iskolánkban rendezik az ország piarista diákjai számára meghirdetett diákcsoportvezető-képzést. Ennek célja, hogy a résztvevő tanulók emberi és hitéleti szempontból is felkészítést kapjanak rendszeres közösségi alkalmak és egyéb programok végzéséhez, vezetéséhez. A programot a TÁMOP-3.1.17-15-2015-0005 „1 ház, 7 rend, 1 küldetés” című pályázat részeként dolgozták ki. A képzés négy, egyenként másfél napos alkalomból és egy nyári táborból áll.

Az első alakommal, február 11-12-én ketten jöttek Gödöllőre, nyolcan Budapestről, Szegedet pedig öten képvis-

1 HÁZ, 7 REND, 1 KÜLDETÉS
TÁMOP-3.1.17-15-2015-0005

A pályázó szerzetesi konzorcium hét iskolafenntartó katolikus szerzetesrend együttműködésén alapszik. Mindnyájan több évszázados oktatási-nevelési hagyománnyal rendelkeznek, a pedagógiai munkájukat saját rendszerük szerint és hagyományaiknak megfelelően szervezték meg.

A konzorciumot alkotó szerzetesrendek: Piarista Rend Magyar Tartománya, Congregatio Jesu, Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációja – Magyar Tartomány, Magyarok Nagyszonya Ferences Rendtartomány, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartomány, Boldogasszony Iskolanővérek, Szalézi Intézmény Fenntartó.

A rendek összesen 180,38 millió forint vissza nem térítendő európai uniós támogatást nyertek intézményeik fejlesztésére. A 100%-os támogatási intenzitású projekt keretéből 2015. november 30-ig megvalósuló tevékenységek: felmérések készítése, szoftverbeszerzések és -fejlesztések, szakmai konferenciák, találkozók, képzések szervezése, képzési anyagok valamint tananyagok kidolgozása, adatbázisok és szakmai közösségek létrehozása.

selték. Olyan 10-11. osztályos fiatalok vágtak bele a képzési folyamatba, akik elkötelezettek a rendszeres és tartós közösségvezetői szolgálat iránt, és akik hitüket kis közösségekben is megélik, vagy szeretnék megélni.

Az első foglalkozáson saját élményekből kiindulva játékos és elgondolkodtató feladatok segítségével foglalkoztunk önismereti kérdésekkel, a megcélzott korosztály jellegzetességeivel, személyes kapcsolatainkkal. A feladatok alatt és a szabad időben lehetőség volt egymás közelebbi megismerésére, kapcsolatépítésre is.

II

„Esti ima” a kollégiumban

A kollégiumi élet rendszeres szertartása az esti ima. Ezeket nem úgy kell elképzelni, mint ami egy vasárnapi misén elhangzik, hanem mint egy beszélgetős estét. Az egyes alkalmaknak mindig megvan a maguk témája. Ezek látszólag nem valók egy imába, mégis oda illelnek, mivel valahogyan megtaláljuk bennük Istent.

Minden prefektusnak megvan a saját különlegessége az imával kapcsolatosan. Volt már, hogy énekeltünk, klasszikus zenét hallgattunk, büntetésben is voltunk, de előfordult, hogy Punnany Massiffal zártunk. A kedvencem eddig Butty Bertold tanár úr és Zsódi Viktor atya közös imája, amivel megmásztuk a Mount Everestet. Ez fenomenális volt.

Ezek az imák nem mindig a templomban zajlanak, mivel olyan különlegesek, hogy csoportbontásban vagyunk, például szerdánként Czeglédi Zsolt atya a 7.a, 8. a, 9. a és a 9. b tanulóival, Keserű György a 9.c, 10. a, 10. b és a 10.c tanulóival, Tóth Károly tanár úr a 11.a és a

NÁZARETBELI JEZUS · ZSIDOK · KIRÁLYA ·
VESZEDELÖMBE · FORGÓKNAK · ISTENE ·
MÖGTESTÖSÖLT · SZENT · IGE · SZENT ·
ISTEN · NE · HAGY · BÜNBE · ELVESZNI · HET ·
KÖRÖSZT · ALATT · LEFEKSZOK · HET ·
KÖRÖSZT · ALATT · FÖLKELOK · ÓRIZZ ·
ANGYAL · EFELIG · BOLDOGSAGOS · SZÜZ ·
MARIA · VIRRADTIG · JEZUS · KRISZTUS ·
MINDETIG · HOGY · GYARLO · TESTOM · NYU ·
GODJEK · DE · SZIVEM · EL · NE · ALUDJEK ·
HOGY · TEGOD · MINDÖNKOR · LASSON ·
MINDÖN · GONOSZT · TAVOZTASSON ·
SATANYOK · MÖGKÖTTESSÖNEK · HOGY ·
LELKEINK · NE · FERTÖZTESSÖNEK · ENGEDD ·
NEKÜNK · KEGYÖSEN · ATYA · FIU ·
FÖLSEGÖSEN · ELVEN · ÖRÖK · DICSŐSEG ·
BEN · MOST · ES · MINDÖRÖKKE · AMMEN

11.b tanulóival, Tózsér Pál atya a 11.c-től a szeretett végzőseinket tartalmazó évfolyamokkal foglalkozik. Minden kollégiumi társam nevében szeretném ezeket megköszönni nekik.

De még nem volt szó Sipos tanár úrról, aki a legjobb éneklős zenéket hozza be esténként. Nála a 11.-től fölfelé lévő „gyerekek” vannak. Néha féltékeny is vagyok rájuk. Mivel mindig boldogan és teli életérzéssel lépik át a küszöböt. Nem is beszélve Kinga néniről, aki hétfőn és szerdán foglalkozik a „kicsikkel”, jómagam is belevéve. Ő a nyugodtságáról híres. A legjobb imái akkor születnek, amikor a kiscsoporton belül még kisebb csoportta alakulunk, és kérdésekre kell válaszolnunk, amelyekkel szinte teljesen ismerhetjük egymást. Így is, hogy még csak háromnegyed éve vagyok a kollégiumban, bíztatok mindenkit, hogy próbálja ki ezeket az alkalmakat!

Egyházi Ferenc, 9. b

A tudomány vallás nélkül sánta, a vallás tudomány nélkül vak.

Albert Einstein

Kollégiumi filmklub

A kollégiumi filmklub tematikája a 2. félévben (A változtatás jogát fenntartjuk!):

január 28.: Final Cut - Hölgyeim és Uraim!

Pálfi György alkotásának cenzúrázott változata.

1. blokk: Normálatlan narrációk

február 11.: A vihar kapujában

február 25.: Memento

március 10.: Eső előtt

Ezekben a filmekben az a közös, hogy az egyszerű, időrendi történetmesélés valamilyen

módon felborul, és ez kihívás elé állítja a befogadókat.

2. blokk: Végzősök és érettségi

március 31.: Érettségi buktatókkal

április 14.: Moszkva tér

április 28.: Diploma előtt

Ezzel a blokkal egyrészt búcsúszunk a végzősöktől, másrészt megnézzük, hogy mi kell egy jó, sikeres filmhez. Az első alkalommal a karakterekbe és karaktersablonokba mennék bele, a második alkalommal a közegről, a szcenáról be-

szelgetnénk, harmadik alkalommal pedig a befogadók, a közönség oldaláról néznénk a dolgot (ez már kicsit szociológia).

3. blokk: Személyes kedvenceim

május 12.: Hó

május 26.: Hős

június 9.: Vatel

Év végén már fáradunk, nagy a hajtás, de attól még nézhetünk egy izmosat. Erre a blokkra összeszedtem egy-egy szép példát kedvenc speckó filmes stílusaim közül,

amik nekem személy szerint nagyon bejönnek: első alkalommal a balkáni film „mágikus realizmusáról” lesz szó, második alkalommal a kínai wu-xia kerül terítékre, harmadik találkozásunkkor pedig az ún. „angol barokk” egy szemet gyönyörködtető példáját szeretném megosztani veletek.

Wágner Ádám

A kollégiumi filmklubot kététi rendszerességgel tartjuk a 10. c osztályteremben 19.30-as kezdéssel.

Filmklub diákszemmel

Korábban is volt már filmklub a kollégiumban. Mi a mostani filmklub „mássága” a korábbival szemben? Te mindkettőre jártál? Melyik tetszik jobban?

A mostani filmklub „mássága”, hogy végignézzük a stáblistát is. A film végignézése után kielemezzük a látottakat. Mindkettőnek megvolt a sajátossága. A régebbinél jó volt, hogy elsősorban a kikapcsolódást segítette. Diákoknak való „izgalmasabb” filmeket néztünk. Mostanában pedig inkább „művészibbeket” nézünk. De ezekben az a jó, hogy utána elemzés következik.

Mondanál egy-két példát?

A régebbi filmklubnál pl. a *Harcosok klubja* volt nagyon izgalmas. A mostani filmklubnál számomra eddig a legizgalmasabb a *Memento* c. film volt. Mindkettő elég összetett. Wágner Ádám (Sík Sándor Piarista Egyetemi Szakkollégium hallgatója) segít az új filmklub alkotásainak a megértésében azzal, hogy állandóan kérdéseket tesz fel nekünk, és azokat nekünk kell megválaszolnunk. A filmeket ő választotta ki előre, fél évre témákba rendezve őket.

Beszélnél arról a különbségről, hogy egy Wágner Ádámos filmklub a megnézésen túl hogyan más egy példán illusztrálva?

A *vihar kapujában* című film megbeszélésénél is több részletet is újranéztünk és mindenki elmondhatta, mit látott benne, majd pedig Ádám világított rá a rendező és az operatőr sajátos szempontjaira. Voltak olyan kérdései is, amikor a fantáziánkra bízta kérdései megválaszolását. Izgalmas, érdekfeszítő egy ilyen típusú beszélgetés a film után.

A következő 7 filmre is el fogsz járni? Mit vársz tőlük?

Ha nem kell sokat tanulnom, lesz rá időm, akkor szívesen elmegyek rá. Azt várom az alkalmaktól, hogy azért a filmek mai szemmel is érdekesek legyenek, és ne legyenek olyan vontatottak, mint az eddigi filmek közül a legrégebbi, a *vihar kapujában* (1950).

Érdeklődsz a filmes szakma iránt?

Igazából nem, de ezek a filmek mégis érdekelnek. Kíváncsi vagyok a más szemszögből való megközelítésre.

Sipos Attila

Egy Oscar-díjas piárdiák

Bizonyára a legtöbb olvasó már elbámészkodott a főbejáratnál lévő arcképcsarnok előtt. Dugonics, Klapka, Tömörkény – mind-mind elég távoli személyek. Végül a festmények közt feltűnik egy arc, a tévéből már ismerős vonások, talán még egy-egy filmjét is láttad... Ő Zsigmond Vilmos.

1930-ban született Szegeden, apja focikapus volt, ezért sokfelé utaztak a világban. Gyerekkoráról nem sokat

kérdeztek, nem is sokat mesélt a médiának. Tudjuk, hogy szeretett Szegeden élni, sok barátja volt, és imádta a halászlévet. Mondhatni: „vérszegedi” volt. Szeretett focizni, de túl nyeglének találták a játékhoz. A szegedi piarista gimnáziumban tanult, ahol kedvenc tantárgya az irodalom volt, nagyon sokáig ebben látta jövőjét.

Tizenhét éves korában több hétre ágynak esett, és ekkor ismerkedett meg a fényképezéssel. Gyógyulása után csak ennek élt, utolsó diákéveit is ennek szentelte. Hobbijában támogatták szülei, apja intelme pedig az volt, hogy bármit is csinál, abban mindig elsőnek kell lenni. Érettségi után sokáig nem tanult tovább, 24 évesen vették fel a Filmművészeti Akadémiára.

1956-ban titkos felvételeket készített a forradalomról, ezért menekülnie kellett, szeretett Szegedjét hátrahagyta Komócsinéknak. Sikere tehetségének és az amerikai filmipar fellendülésének volt köszönhető, világsztárokkal dolgozott. 1977-ben például Steven Spielberggel őt kérte fel a Harmadik típusú találkozások operatőrének, amellyel Zsigmond Vilmos megkapta a legjobb kameramunkáért járó Oscar-díjat. Visszatérni csak a rendszerváltás után tudott, de ekkora már családja volt Amerikában. Legutóbb tavaly járt szülővárosában a BBC stábjával. Szeged díszpolgára lett, és természetesen piarista díszöregdiák. Története sokunknak motiváló lehet, érdemes róla megemlékezni.

Zsigmond Vilmos idén január elsején halt meg.

Körmendi Zoltán

Egy film tele problémákkal... Rövid eszmefuttatás a Saul fiáról

Úgy tudom, sokan megnézték Nemes Jeles László filmjét, a Saul fiát. Nagyon helyes. Azt hallottam, hogy eléggé vegyes volt a fogadtatása. Teljesen oké. Ez a kis iromány abban segít, hogy megértsük: miért van mindenki elájulva ettől az alkotástól.

De legyünk gyakorlatiasak! Lássuk, mi lehet a probléma a Saul fiával!

1. Milyen furcsán vették már fel azt a filmet?
2. Milyen sztori ez, hogy nincsen se eleje, se vége?
3. Minek kellett még egy holokausztfilm?!

De mielőtt végigmennénk ezeken a kérdéseken, egy kis műfaji meghatározás: a Saul fia filmdráma (tehát szomorú történet, ennél jobban most nem szeretnék belemenni, mert az egy önálló írás témája lehetne). Egy olyan dráma, amely a holokauszt idején játszódik. Azért fontos ezt az elejét tisztázni, mert a különböző művészeti ágak sokszor foglalkoztak már a zsidóság második világháborús tragédiájával. Amikor valaki ebbe a közegbe helyezi el a történetét, szem előtt kell tartania, hogy ezt már rengetegen és nagyon sokféleképpen megcsinálták.

1. Mitől más tehát Nemes Jeles László filmje? Az első dolog, amire a szakértők felfigyeltek, az a bátor technikai megvalósítás volt. Nemes és Röhrig Géza (a főszereplő) mellett a legtöbbet Erdély Mátyásról, az operatőrrel kell beszélnünk.

Nemes és Erdély nagyon nagyot vállalt, amikor úgy döntöttek, hogy az egész filmet kézi kamerával veszik fel. Ezt egyrészt nehéz volt megvalósítani: hiába kapta a kamera a „kézi” jelzöt, azért az a cucc nyom vagy 15 kilót, és az operatőr ott mozog a szereplők közt. Ezért minden mozdulatot nagyon pontosan meg kellett tervezni, hogy hasra ne essen a sokmillióssal szerkezettel a vállán. De a dolognak igenis van értelme! Egy normális történelmi filmdráma hatalmas nagytotálokban gondolkodik, pásztázza a teret, ahol a karakterek mozognak. Pont azért, mert az film világa más, mint a néző világa, ezért azt minél részletesebben be kell mutatni. A Saul fiában ezzel szemben még egy megalapozó beállítást se kapunk, az alkotók egy pillanatra sem szakadnak el a szereplők arcától, és az egészet egy nagyon szűk keretbe szorítják bele. Ez a mai nézőnek egy kicsit klausztrófób élményt ad. Csak sodródunk a főszereplővel, miközben agyonnyom a káosz. És ez a legzseniálisabb: annak ellenére, hogy az alkotók nem mutatják meg nekünk a teret, mi mégis megtapasztaljuk azt. Sorban jönnek a rettenetes hangok, a háttér homályában sokkoló képek követik egymást. Azzal, hogy a kamera felveszi a szereplők nézőpontját, megszűnik külső szemlélőként viselkedni: ha a hősök frusztráltak, vagy nyugtalanok, ő is az (remegés, gyors kameramozgások, hirtelen rántások). Megnyugodni csak akkor szabad, ha nekik is nyugalmuk van (pl. az imádkozások idején, ilyenkor a kamera is stabilabb, lassabban mozog). A kameramozgás, a vágás, a kompozíció tehát mind-mind a szereplőkhöz igazodnak, így lesz ez a film végletesen emberi.

2. Na, jó, de milyen maga a történet? Talán az a legfurcsább ebben, hogy nem úgy kezd, mint a klasszikus történelmi filmek: itt csak egy szeletét mutatják be a történelmi tragédiának, meg se próbálnak átfogóan beszélni róla. Egy második világháborús történelemdolgozatra ezzel a filmmel nem tudsz felkészülni: nem mutatják meg, miért történt ez az egész, nincsenek lépések, nincsenek objektív, értelmező megszólalások. Helyette egy embert látunk, aki bolyong a káoszban. Teljes ez a kép? Nem. Hiteles? Az. És emellett nagyon személyessé is válik. De mondok egy még furcsábbat: ez a történet teljes és kerek, csak nem az a konfliktus, amit mi hittünk! Nem hiszed? Na, lássuk!

Mi a fő konfliktus? A főszereplő meglát egy fiút, akihez kötődni kezd. Vagy az övé, vagy nem, de fejébe veszi, hogy elviszi, és rendes temetést biztosít neki. Ellopja hát a testet az orvosi szobából, és mániákusan keresni kezd egy rabbit, miközben körülötte zajlanak az események. A történet ebből a szempontból klasszikus: hősrünk a film elején meglátja a fiút, a film végén pedig el kell eresztenie, de a boncolástól így is megmenti, a konfliktus tehát lezárul.

Emellett fut egy másik történetzál is: Saul bevonják a társai egy szökési tervbe. A tervvel akkor találkozunk, amikor a főhős. Ez a történet, noha létezett korábban, nem Saulé volt, és nekünk ő a fontos. A főhőst társai beavatják a tervbe, megbízzák néhány fontos feladattal, ezt mind mi is látjuk. A film végére ez is lezárul: a kitörés sikeres, a németek később rájuk találnak a viskóban, és lelőnek mindenkit. A történet szerintem teljesebb nem is lehetne. Vannak benne zavaró elemek? Rengeteg van. Na, de ez az egész közeg zavaró, nem?

Tényleg, milyen ez a közeg? Abszurd. És ezzel Nemesék megint valami keményet vállaltak. A holokauszttal foglalkozó filmek sokszor túl patetikusak, túl általánosak: ritka az, amikor a cselekmény ennyire furcsává válik, pedig alapvetően ez mégiscsak egy abnormális helyzet. Egyetlen hasonló példát tudok: Az élet szép, ahol egy apa azzal próbálja a gázkamra elől kimentett kisfiában tartani a lelket, hogy azt meséli neki: ez az egész helyzet egy nagy játék, és aki a legtovább bírja, az jutalmul egy igazi tankot nyerhet. A film egyik legérdekesebb jelenete, amikor a gyerek már feladná, mire a barakkban minden felnőtt részt vesz a mesében, és eljátsszák, hogy az egész tragédia tényleg csak egy gigantikus, abszurd kaland.

3. A Saul fiát tehát klasszul vették fel, és érdekes a története. Az viszont még mindig nem tiszta, hogy minek kellett még egy holokausztfilm?! Pont azért, mert ez a film annyire személyes és ennyire furcsa, javasolom, ne akadj fenn azon, hogy ez a holokauszttal foglalkozik. A haláltábor a művészetben csupán egy olyan közeg, olyan helyzet, ami mindent felfokoz és furcsává tesz. De ez a film ugyanúgy szól az apai szeretetről, a vallási hagyományok tiszteletéről, a bajtársiasságról és a biztonság kereséséről is. Ettől lesz ez annyira személyes. De neked is igazad van: nem szabad úgy tenni, mintha nem lenne megosztó a téma.

Mielőtt itélkeznenék, még valamit meg kell értenünk: a holokauszt drámáját megjeleníteni esztétikai kihívás. Irodalmárok, esztéták, mindenféle kultúrakutató szakemberek foglalkoztak hosszan azzal a témával, hogyan lehet ténylegesen visszaadni azt az élményt, amit az áldozatok átéltek? Csak két ismertebb példa: Kertész Imre Sorstalanságában az egyik legnagyobb konfliktus, hogy miként lehet a szavakkal azt elmondani, leírni, ami ott volt. Márton László Árnyas főtca című regényében pedig a megfakult fényképeket faggatjuk hiába a tragédiáról. A holokausztról beszélni tehát egy képtelen vállalkozás, ugyanakkor azt érezzük, beszélni kell róla. Az önellentmondást pedig csak fokozza az ábrázolás módjainak korlátoltsága: nem csak a nyelvünk korlátozott, de képileg is problémákba ütközünk, és tabukat kell döntögetnünk, hiszen a zsidó hagyomány tiltja az emberábrázolást.

Ha ellenérzéseid vannak a holokausztfilmekkel kapcsolatban, van egy tanácsom: ne úgy nézd ezeket a filmeket, mint egy adott történelmi tragédiát, hanem úgy, mint egy tanulmányt arról, hogy milyen végletes, abszurd helyzeteket tud létrehozni az emberi zsarnokság és a korlátolt, megbélyegző gondolkodás. De ez is csak egy szempont, nem muszáj megfogadnod.

Wagner Ádám

(A szerző magyar—mozgóképfilm- és médiaismeret tanár szakos hallgató)

Az iskola abnormális hely, ami abból is látszik, hogy ott az kérdez, aki tudja a választ, és annak kell válaszolnia, aki nem tudja.

Karácsony Sándor

„Fogd meg, vágd szét, ragaszd össze, tűzd ki, csodáld meg!”

órákon. Mécsesstartót készítettem üvegből az esti ima számára.”

Horváth Mercédesz (9. b): „Álarckészítésbe kapcsolódtam be. Klassz volt.”

Liska Sára (7. a): „Festettem egy fát az egyik földszinti üvegfalra. Nekem tetszik.”

Miklai Gergő: „Üvegmécseset készítettem. Tekergettünk rá. Színes fonalakkal gyöngyöket tettünk rá. Keresztet kötöttem az esti imához.”

Rádóczi Ákos (9. b): „Érdekes volt narancsból mécsesstartót készíteni. A legjobb rész a narancs belseje volt. Mert azt még meg is lehetett enni.”

Év eleje óta kéthetente Kinga tanárnővel változatos technikákat próbálhatnak ki a kollégisták. Ősszel faleveleket festettünk, tenyerünket falevélle transzformáltuk. Egész télen hópihék szállkostak az előtérben. Tavasz közeledtével a pillangók is előbújtak. És lesz egy kis rövid nyár is. Így látták a kollégisták:

Horváth Máté (10. b): „Pillangót készítettem. Jó vót.”

Gyuri vagyok (9. c): „A mancs foglalkozáson vettem részt. Azóta is látom nyomát az ablakon.”

Anna vagyok (10. b): „Könyvborítót terveztünk. Azóta is azzal szórakozom az

Egy rendíthetetlen piarista: Kustár Ignác

Kustár Ignác atya igen különleges életet tudhatott magáénak. Kalocsán született 1813-ban, és majdnem egy évszázad múlva hunyt el, 1910-ben. Egész életében nyughatatlanul dolgozott benne a menni vágyás. Ennek bizonyítéka, hogy utolsó éveit Máramarosszigeten töltötte, és kora ellenére lóháton járt a hegyi falvakba misézni és gyóntat-

ni. Minden ősszel távoli utakra adta a fejét, így jutott el egészen Egyiptomig, 89 évesen! Ignác atyát még szimpatikussá teheti az a

Sírja Máramarosszigeten

kalandja, hogy Szegeden is tanított latint, magyart, németet, földrajzot és menyiségtant. Ha valamikor azt mondogod tehát, hogy „Jajj, én ehhez már öreg vagyok!” – akkor jusson eszedbe Kustár Ignác, aki rendületlenül fedezte fel a világot élete végéig!

Both Szilveszter 12. a

Az igazság hirdetése a tanításban

Deák Viktória Hedvig 1991-től az Árpád-házi Szent Margitról nevezett Szent Domonkos Rendi Nővérek Apostoli Kongregációjának tagja. 2010-től a kongregáció általános főnöknője. 2012-től a Magyarországi Rendfőnöknők Konferenciájának elnöke. Hatalmas tudással rendelkezik, mégis alázatos az emberekkel. A domonkos nővérekre jellemzően mindig mosolygós az arca.

nagyjából azt jelenti, hogy „szemlélődni és a szemlélt igazságot átadni.” Tehát a domonkos rendben elsőbbsége van a szemlélődésnek, vagyis annak, hogy Isten igazságát, Őt magát szeretetteljes figyelemmel szemléljük. Az aktivitás, az Istenről szóló beszéd akkor igazi, ha ebből az imádságból, Istennel való kapcsolatból ered, abból mintegy túlcsoordul.

A teológia tanításában – de persze nem csak ott – ez a domonkos mottó igazán jól tud „működni”, hiszen ott nem absztrakt, semleges dolgokat adunk át, hanem Istenről magáról beszélünk.

Egy domonkos nővérhez feltétlenül hozzá tartozik, hogy nagy tudással rendelkezzen, diplomás legyen?

Sajnos a diploma és a nagy tudás nem mindig járnak együtt! (Mosolyog.) Komolyra fordítva a szót, a hivatásunk gyümölcsöző teljesítéséhez kell a képzettség, ami itt Európában diploma formájában is kifejeződik. Azon kívül a domonkosoknak érdeklődni kell Isten és az ő világa iránt. Tehát az a jó, ha van bennünk egy ilyen állandó érdeklődés, nyitottság, kíváncsiság minden iránt, ami Istenhez vezethet. A jó domonkos, mint a jó pap, holtig tanul, márpedig ahhoz, hogy az ember valóban tanuljon, kell ez a nyitottság, figyelem, tanulékonyság. Az persze változó, hogy ez mennyire jár nagy tudással: ez előképzettségtől, egyéni talentumoktól is függ. És persze tudásból is van sokféle. Van, ami lexikális, és van, ami inkább tapasztalati.

Nemcsak tanít, hanem állandóan tanul és képi is önmagát...

Az ideális az, ha minden tanár folyamatosan képi magát. Ez fokozottan áll a felsőoktatásban tanítóakra, ahol az lenne normális, hogy az egyéni tudományos munkát kombináljuk a tanítással. Ennek Magyarországon ma a teológiát tekintve nem igazán adottak a feltételei (nincs pl. olyan könyvtár, ami ilyen kutatásra teljesen alkalmas lenne, ill. olyan hallgatóság sem, akit a teológia ilyen specializált szinten érdekelne). Ezzel együtt igyekszem követni az újdonságokat a saját szakterületemen, folyamatosan olvasni, tájékozódni stb., de igazi tudományos munkára más elfoglaltságaimmal együtt most sajnos nincs lehetőségem. Ez még nem teljesen a domonkos értelemben vett stúdium, az

inkább arra vonatkozik, hogy Isten igazságát szeretném szüntelenül tanulmányozni – persze ez a két szempont egybe is eshet.

A domonkos rendet más néven a „Prédikátorok rendjének” is nevezik. A prédikációt egy nő hogyan tudja megvalósítani?

Nagyon jó a kérdés. Amikor Szent Domonkos 800 évvel ezelőtt megalapította a Prédikátorok rendjét, akkor nem arra gondolt, hogy a szentmisében mondott homíliák színvonalán javítani kellene. A középkorban ugyanis nem a szentmisében prédikáltak, hanem azon kívül, és gyakran igen hosszan. Domonkos azt látta, hogy hiányzik a katolikus hitnek olyan hirdetése, kifejtése, amely az igazságnak megfelel, és amelyet a prédikátor apostoli életformája támogat, ahogyan az az evangéliumban áll (tehát a prédikátor szegény és közösségben él). Domonkos úgy gondolta, hogy a prédikáció, vagyis Isten Igéjének, Isten igazságának hirdetése szavakkal vagy más módon, minden kereszténynek a feladata, az ő rendje erre hívja fel a figyelmet. Vagyis a prédikáció nem a domonkos atyák privilégiuma. A homília is prédikáció persze, és ez a műfaj a felszentelt papoknak van fenntartva a szentmisében, de azon kívül számtalan más lehetősége van annak, hogy Istenről, az Ő örömhíréről beszéljünk, másoknak hirdessük, akár olyanokat is elérve, akik soha nem teszik be a lábukat a templomba. Így pl. a tanítás is egy kiváló út erre, de lehet más is.

Budapesten a Sapientian egy épületben tanítanak a piaristákkal. Milyen a kapcsolat a két rend között?

Részemről annyi, hogy már régóta tanítok intelligens piarista kispapokat, illetve egy piarista atya, Perendy László pedig a Sapientian tanít.

Milyen visszajelzéseket kap a hallgatóktól?

Különösen olyan hallgatóktól jönnek pozitív visszajelzések, akik már diplomásan, nem rögtön középiskola után kezdik a tanulmányaikat, és általában nem nappali, hanem esti tagozaton. Általában érettebb, családos, diplomás emberek, akiknek már igazi kérdéseik vannak. Sokan közülük nagyon motiváltak és lelkesek, öröm őket tanítani, és ők is hálásak, ha többet meg tudhatnak a hitükről, az Egyhásról.

Tapodi Krisztián–Tóth Zsanett (11. b)

Az, hogy az iskola – és benne a tanár – milyen volt, csak jó tíz évvel az iskola elvégzése után kezd kiderülni. A tanár nem is tudja – fogalma sincs –, hogy mikor hat igazán a növendékre, egy gesztussal, egy szóval, odavetett tréfás félmondattal.

Szilveszter Valenciában – Taizéi téli találkozó

A taizéi testvérek az első, 1978-ban megrendezett párizsi téli találkozó óta minden év végén ellátogatnak egy európai nagyvárosba, hogy a szilvesztert és az újévet a fiatalokkal együtt töltsék, a békéért imádkozva. A hetvenes évek végén azért merült fel a téli találkozók igénye, mert akkoriban sok olyan fiatal volt – és vannak ma is – akik nem tudtak eljutni Taizébe. A testvérek szeretek volna hozzájuk is közel lenni, ezért döntöttek úgy, hogy évről évre az év végét ily módon ünneplik a fiatalokkal. Mióta Alois testvér a taizéi közösség priorja, már egy évvel korábban bejelenti, hogy a következő évre melyik város meghívását fogadják el. (A 2016-os találkozó Lettország fővárosában, Rigában lesz.)

Már szeptemberben elkezdődik a lelkes munka: fiatalok kisebb csoportja utazik az adott városba az előkészületekre, hogy a nagyszabású eseményen minden gördülékenyen folyjon. A téli találkozókat a bizalom zárandokútjának is hívják, és nem véletlenül: az adott város polgárai vadidegen fiatalokat fogadnak be és

osztják meg velük saját hajlékukat négyöt éjszakára. A fiatalok nem kérnek tőlük mást, csak két négyzetmétert, ahol aludni tudnak, valamint szilveszterkor vacsorát, illetve január elsején reggelit és ebédet. Minden másról a testvérek gondoskodnak.

Először 2000-ben voltam Barcelonában téli találkozón; a következőt Budapesten rendezték, egy napra oda is feljutottam. Aztán 2004-ben voltam Lisszabonban, majd 2012-ben Rómában. S amikor 2014 végén megtudtam, hogy Valenciában lesz a következő, elhatároztam, hogy mindent megteszek azért, hogy ott lehessenek.

Úton

A taizéi téli találkozóra elsősorban 35 év alatti fiatalokat várnak, ezért kellett egy kis segítség az egyetlen taizéi testvértől, Andrástól, hogy harmadmagammal (Nagy Mariann tanárnóval és a kedve-

semmel, Csécsei Istvánnal) elindulhassak a nagy útra. Sikerült viszonylag olcsón repülőjegyet szereznünk Temesvárról Valenciába; s olyan szerencsénk volt, hogy Dékány tanár úrék Németországba utaztak ugyanazon a napon Temesvárról, és ők is január 1-jén érkeztek vissza. Így pont elfértünk egy autóban, és együtt tudtunk utazni Temesvárig, illetve vissza Szegedre.

lánnyal egyetemben, Mariann tanárnőt pedig egy nagyon kedves idősebb hölgy és a lánya. A nővérek alaposan kikérdezték bennünket, és mindent megjegyeztek rólunk. Az első este mondtam, hogy nem kérek joghurtot, mert laktózérzékeny vagyok: onnantól kezdve egyáltalán nem tettem elem semmilyen tejalapú ételt. Meséltem nekik, hogy mennyi mindent szeretnék Istvánnal megkóstoltatni, míg itt vagyunk, ők pedig javaslatokat tettek, hogy mit kellene mindenféleképpen megnéznünk a városban. Igazán jót beszélgettünk már az első este, és noha csak január 1-jén kellett volna elletniük bennünket, minden nap kaptunk reggelit és vacsorát is – ebédet csak azért nem, mert napközben nem mentünk haza.

A találkozó

A találkozó fő témája az irgalmasság volt. (Mint tudjátok, 2016-ra az irgalmasság rendkívüli szent-évéét hirdette meg Ferenc pápa.) Délelőttönként kiscsoportos beszélgetések voltak a plébánián, délután pedig workshopokat (azaz műhelyfoglalkozásokat) szerveztek a város kü-

lönböző részein, ezekből válogathattunk kedvünkre. A reggeli imák az egyházközségben folytak, míg a déli és az esti imákra nagy csarnokokban és templomokban került sor, minden nap máshol. Így több olyan templomba is ingyen bemehettünk, ahová egyébként belépőt kellett volna fizetnünk.

Nagyon hamar eljött a szilveszter este. Itthon nem szeretem ezt az estét, mert nem kedvelem sem a durrogatást, sem pedig azt, hogy sokan elfeledik, mi az elég. A nővérek meghívtak bennünket vacsorára, és mind a négyünknek ajándékokkal kedveskedtek. Ekkor döbentünk rá, hogy mennyire figyelték ránk végig: a csomagban minden benne volt, amit csak megemlítettem, hogy szeretnénk megkóstolni. Az este nagyon kellemesen telt, jót beszélgettünk. Majd fél tizenegy körül elindultunk a templomba, és tizenegyektől közösen imádkoztunk a békéért. Ez volt a negyedik Spanyolországban

December 28-án délelőtt találkoztunk; bepakoltunk Mariann tanárnő kocsijába, és már indultunk is. Temesváron Kocsik Zoltán atya fogadta szeretettel kis csapatunkat, hárman nála is ebédeltünk, végül a reptérre is kivitt bennünket.

Kár volt annyira sietni: a gép két órát késlett az indulással a köd miatt, így Valenciába is jó másfél órával később értünk, mint ameddig a szállást intéző önkéntesek dolgoztak. Persze azért nem maradtunk fedél nélkül: az éjszakát egy egyházi iskola tornatermében töltöttük, hárman egy óriásmatracon.

Másnap délelőtt érkezünk a Szent József egyházközségbe, ahol a hátralevő időnkét töltöttük. Itt kaptunk négy napra szóló korlátlan városi bérletet és jegyet az étkezésekhez.

A négy nap alatt ismét megtapasztalhattam a bizalom zárandokútjának mibenlétét: kettőnként Don Bosco-nővérek fogadtak be az otthonukba két fiatal ukrán

töltött szilveszterem, de eddig csak halomásból ismertem a hagyományát. Itt ugyanis az év utolsó éjszakáján, amikor a harangok tizenkettőt kongatnak, a spanyol nép a televízió előtt állva egy-egy kongatásra megeszik egy-egy szőlőszemet, hogy az elkövetkezendő tizenkét hónap jól teljen. Először lehetetlennek tűnt, de végül mindhármunknak sikerült lenyelni mindet. Ehhez nagy segítséget kaptunk az egyházközség önkénteseitől, akik minden résztvevőnek előre megpucolták a magnélküli szőlőszemeket.

Ezután következett az újévi koccintás – amelynek keretében sok nép megismerhette a magyar Unicumot – majd az egyházközség vendégeinek, a különböző országoknak a bemutatkozása. Mi, magyarok csak hárman voltunk, és végül úgy döntöttünk, hogy csak nézőként veszünk részt az estén. Aztán fél három körül hazamentünk, és még beszélgettünk egy kicsit a vendéglátóinkkal, mielőtt – náluk utoljára – álomra hajtottuk volna fejünket. Másnap vendéglátóink elvittek az iskolá-

ba, amelyet ők tartanak fenn bevándorlóknak, lányanyáknak, és más, a társadalom peremén élő fiataloknak; majd az iskola melletti rendházban költöttük el az ebédet, miközben először a bécsi újévi koncertet hallgattuk, majd mi is dalra

fakadtunk. Az ebéd után az összes süteményt összecsomagolták nekünk – még egy-két héttel később is ettünk itthon a karácsonyi finomságokból.

A nyári taizéi találkozók az Istennel való kapcsolatunk elmélyítésével, lelki feltöl-

tődéssel, az öt kontinens fiataljaival való együttimádkozás megtapasztalásával telnek; a téli találkozók pedig egy másik nép vendégszeretetét, befogadási készségét mutatják meg, és ott inkább az egymással való kommunikáció, az egymásra figyelés kap központi szerepet. Mindkettő fontos, és mindkettő nagy örömmel tölti el a lelkemet: teljesen idegen embereket fűz össze Taizé, akik ezen néhány nap alatt kicsit megismerik egymást, és megtapasztalják a feltétel nélküli bizalom felemelő és motiváló erejét.

Lélekben máris a nyári találkozóra készülök; mint minden évben, most is Thorday Attila újszegedi plébános szervezi a közös buszos zarándoklatot. Idén július 1-jén indulunk, és 11-én érkezünk vissza Magyarországra. Ha úgy érzed, hogy te is szívesen csatlakoznál hozzánk idén nyáron, és elmúltál tizenhat éves, szívesen megadom az atya elérhetőségét, ha megkeresel a tanáriban.

Posztós Ildikó Piroska

Irgalmasság szentéve

Örömmel hajtsuk végre a testi és lelki irgalmasság műveit, hogy „felébresztjük lelkiismereteinket, amelyek el-lankadtak a szegénység drámájával szemben”. Jézusnak éppen ez a küldetése: vigyünk vigaszt a szegényeknek, hirdessük a megszabadítást a modern rabszolgaságok foglyainak, adjuk vissza a látást azoknak, akik magukba zárkóztak, adjuk vissza a méltóságukat azoknak, akiket ettől megfosztottak, legyünk képesek arra, hogy legyőzzük a tudatlanságot, amelyben emberek milliói élnek, különös tekintettel azokra a gyermekekre, akiknek nincs megfelelő segítségük ahhoz, hogy kilépjenek a szegénységből”. Mint ahogy Keresztes Szent János mondja: „az élet alkonyán a szeretetben fognak megvizsgálni minket”.

Ferenc pápa

AZ IRGALMASSÁG CSELEKEDETEI

TESTI + LELKI

AZ ÉHEZŐKNEK ÉTELT ADNI

A SZOMJAZÓKNAK ITALT ADNI

A SZEGÉNYEKET FELRUHÁZNI

AZ UTASOKNAK SZÁLLÁST ADNI

A BETEGEKET MEGLÁTOGATNI

A BÖRTÖNÖK LAKÓIT MEGLÁTOGATNI

A HALOTTAKAT ELTEMETNI

IRGALMASOK, MINT AZ ATYA

A BŰNÖSÖKET MEGINTENI

A TUDATLANOKAT TANÍTANI

A KÉTELKEDŐKNEK JÓ TANÁCSOT ADNI

A SZOMORÚAKAT VIGASZTALNI

A BÁNTALMAKAT TŰRELEMSEL VISELNI

AZ ELLENÜNK VÉTKEZŐKNEK MEGBOCSÁTANI

AZ ÉLŐKÉRT ÉS HOLTAKÉRT IMÁDKOZNI

BOLDGOK AZ IRGALMASOK, MERT NEKIK IS IRGALMAZNAK! (MT 5, 7)

Én azt hiszem, annál nincs nagyobb öröm, mint valakit megtanítani valamire, amit nem tud.

Móricz Zsigmond

Jelenits István SP: Erkölcs és iskola

Szerkesztőségünk hosszasan fontolgatta a következő szöveg közlését. Tisztában vagyunk vele, hogy terjedelmét tekintve túlnó a Piár Futár szokott keretein. Mégsem akartuk szerkesztve, rövidített formában közre adni: kár lenne minden mondatért. Jelenits tanár úr csaknem húszéves gondolatai megdöbbentően aktuálisak. Hihetetlenül pontos — máig érvényes — kórképet nyújt. Egyfelől láthatjuk, hogy az oktatás súlyos helyzete nem az utóbbi 5-10 év eredménye, másfelől segíti a lényeglátást napjaink közoktatást körülölelő szakmai, politikai csatározásaiban. Világos beszéd. Elsősorban szülőknek, pedagógusoknak ajánljuk.

Az ember, mióta ember, tudatában van annak, hogy embernek lenni nem adottság, hanem feladat, és hogy az ember folyton az embertelenség kockázatában él. Ahhoz, hogy valóban megérdemlje az ember nevet, erőfeszítésekre van szüksége, össze kell szednie magát. Mondhatnánk azt, hogy az az igyekezet, amellyel az embernek igyekeznie kell azon, hogy valóban ember legyen, valóban méltó legyen az ember névre — ez az erkölcs.

Amióta ember az ember, tudatában van ennek, de ez a tudat azért mégsem áll folyton a reflexió verőfényében, hanem alkalomadtán egyszerűen csak működik a lelkiismeretben, működik a mindennapos döntéseinkben, amelyekkel különbséget teszünk jó és rossz között.

Vannak azonban korok, amelyekben az erkölcsi tudat működése sok minden oknál fogva nehézségekbe ütközik, s akkor beszélünk többet az erkölcsről. Akkor vetjük föl azt a kérdést, hogy van-e, s hogy mi az, hogy miféle értékek határozzák meg az erkölcsi döntéseinket, és így tovább. Szent Ágoston híres mondása az idővel kapcsolatban hangzott el: „ha nem kérdezik, hogy mi az idő, akkor tudom, hogy micsoda, ha kérdezik, akkor nem tudom”. Az erkölccsel is így vagyunk. Tudjuk, hogy mi, akkor, amikor szerinte cselekszünk, és zavarba jövünk akkor, amikor rákérdeznek, hogy mi is ez, hogyan is működik. És akkor kérdeznek rá, amikor a működése körül valami zavar van.

Manapság az erkölcs működése körül ilyen zavarok lépnek föl, nemcsak Magyarországon, hanem világszerte. Egyrészt talán azért, mert egy erkölcsi pluralizmus-

nak soha nem látott korszakába jutottunk el, másrészt azért, mert a történelemben is megnyílnak előttünk olyan ismeretek, amelyekkel az emberiség régebben nem rendelkezett.

Régebben minden kor a maga erkölcsi szemléletében élt, gondolkodott, s jöszövel azt hitte egyedül lehetségesnek. Ma pedig észrevesszük azt, hogy az erkölcsben is vannak változó elemek. Mi a viszonyuk a változóknak és a változhatatlanoknak?

Vannak-e egyáltalán a változók mögött valamiféle meg nem változtatható erkölcsi alaptények, s van-e a pluralista, van-e a sokféle, vagy többféle erkölcsi szisztéma fölött valamiféle közös égbolt?

Azután a párbeszédnek, az eszmecsereknak a kérdése vetődik föl. Az a kérdés, hogy régibb erkölcsi kategóriákkal a hirtelen változó életnek az új tényeit meg lehet-e közelíteni, meg lehet-e ragadni. Vagy pedig azok kicsúsznak ezek alól az erkölcsi kategóriák alól, és akkor egyszerűen valami ismeretlen, valami erkölcsi rendszerbe be nem gyömöszölhető világba jutunk.

Ezek a kérdések vetődnek föl az erkölcsi diskurzusban, amely körülöttünk folyik, s ezek a döntéseinket befolyásolják, a mindennapos életünkben is zavart keltenek. Nem egyszerűen arról van szó, hogy mindig voltak jobb és rosszabb emberek, voltak jó és rossz döntések, és az erkölcsi tudat sohasem működött úgy, hogy a Föld Paradicsomkertté vált volna. De az égbolt a maga rendszerében nem csak Kantnak, hanem más embereknek a feje fölött is mozdulatlanul látszott, ragyogónak és tündöklőnek. Most ez az égbolt is valahogyan kérdésessé válik, és ezért vizsgálódunk, ezért tépelődünk sokat.

Az erkölcsi tudatnak ebben a modern öszszevisszaságában, természetesen, kérdésessé válik az is, hogy hogyan adjuk át az erkölccsel kapcsolatos tapasztalatainkat, eszmélésünket, meggyőződésünket. Korábban ennek az átadásnak nagyon természetes és elemi színhelye volt, annak bizonyult a család. Szinte hosszú évezredekben, évtizedekben keresztül elegendőnek is bizonyult arra, hogy a nemzedékek váltásában az erkölcsi eszmék, az erkölcsi példa a következő nemzedéknek átadódjék. Másfelől pedig a társadalom viszonylag stabil, viszonylag egységes erkölcsi tudata megint csak garantálta azt, hogy amikor a családból kilép az ember, akkor a társadalomban lényegében —

talán kevésbé pedagógikus megfogalmazásban — ugyanazokkal az erkölcsi normákkal találkozók, és közöttük természetesen igazodjék el.

Manapság a családnak és a társadalomnak az erkölcsi működése is sok vonatkozásban megrendült. Még ott is, ahol az erkölcsi tudat épen működik, gyakran kérdésessé válik, hogy hogyan lehet ezekkel az erkölccsel kapcsolatos eszméket, meggyőződéseket, ezt a hitet továbbadni. És itt jelenik meg az iskolának a szerepe, illetőleg itt vetődik fel az a kérdés, hogy milyen szerepet tud ebben vállalni, betölteni az iskola. Az iskola mint a társadalom egészét érintő nevelő intézmény nem olyan régi keletű. Voltak régen is iskolák, de ezek a társadalomnak egy kicsi részét érintették, és azoknak az életében sem töltöttek be föltétlenül nevelő funkciót, hanem inkább ismeretek közlésére való műhelyek voltak. Az antik iskola valami efféle. A kereszténység, amikor megjelent, s amikor az üldözések korából kilépett, nem is törekedett arra, hogy iskolákat alapítson, mert a társadalomnak olyan osztályaihoz fordult elsősorban, amelyeknek az életében az iskola nem játszott szerepet. Ahol műveltebbekhez fordult, ott is úgy érezte, hogy az iskola jellegzetesen a műveltség más elemeinek az átadására való. Ő ezekkel a pogány iskolába járó fiatalokkal kapcsolatot tud teremteni anélkül, hogy iskolákat alapítana számukra.

A keresztény iskolának a története a szerzetes intézményekhez, a papneveléshez kapcsolódik. Ott ahol az egyház az evangélium hirdetésére a maga számára nevelt munkásokat, ott vált szükségessé az, hogy saját iskolákat létesítsen. Az az érdekes, hogy a népvándorlás kora elsöpörte a római államiaságot, elsöpörte a pogány iskolának az intézményrendszerét és hagyományait is, és ezek az egyházi iskolák maradtak meg, szerzetesek községében, püspökségek környezetében. Ezekhez kapcsolódtak azok a világiak, akik maguk is művelődni akartak. Még a középkorban is, még az újkor kezdetén is a társadalomnak kicsi része jutott el oda, hogy iskolás műveltséget szerezzen. A többiek nem is szégyellték, hogy nem jártak iskolába, mert a műveltség természete volt olyan, hogy nagyon művelt emberré lehetett valaki anélkül, hogy ehhez az iskolás műveltséghez köze lett volna. Az újkor vetette föl azt az igényt, hogy a társadalom egyre több embert irányít-

son iskolába. Négy száz éve éppen annak, hogy Rómában Kalazanci Szent József, a mi rendalapítónk szegény gyerekek számára ingyenes iskolát létesített. E mögött az ingyenes iskola mögött nem csak egy alkalmi segítő gondolat volt, szándék néhány tucatnyi gyereknek a megsegítésére. Ő világosan megfogalmazta azt, hogy előbb-utóbb az egész társadalomban olyan iskolákat kell létesíteni, amelyek minden fiatal számára lehetővé teszik, hogy műveltséget szerezzenek.

Ez forradalmi gondolat volt, de az idők parancsára született meg. Nem egyszerűen a keresztény szeretet karitatív igyekezte teremtette meg ezt a gondolatot. A modern műveltség a könyvnyomtatás miatt, a természettudományos gondolkodás előrehaladása miatt, az egész társadalmi élet átalakulása miatt olyanná vált, hogy ebbe a műveltségbe a család már nem tudta bevezetni a gyermekeit. Az egyszerű ember még kevésbé, mint a műveltebb, de igazán a műveltebb sem. Szükségessé vált, hogy a család át tudja adni, meg tudja osztani a gyermek oktatására és nevelésére irányuló felelősségét egy olyan intézménnyel, amelyik ebben részt vállal. Ezt lett az iskola.

Mi a feladata ennek az iskolának? Az az iskola, amelyik Európában megszületett, rövid idő alatt csakugyan az egész társadalmat magába gyűjtötte. Hiszen nem sokkal azután, hogy ezek a keresztény iskolák megalakultak, az állam is feladatának érezte, hogy a maga iskoláit megalakítsa, s aztán megszülettek a törvények, amelyek kötelezővé tették, hogy a szülők iskolába küldjék a gyerekeiket. Ez az iskola elsősorban szintén az oktatást látta feladatának, de nem pusztán azt, hanem az oktatással együtt a nevelést is. Itt alakult ki először az a helyzet, hogy egész korosztályok kerültek be az iskolába, és hasonló korú gyerekekből álló osztályok alakultak ki.

Manapság sokszor megfogalmazzák azt, hogy az iskola pusztán oktató feladatokkal kell, hogy foglalkozzék. Jobb — mondják —, ha a nevelést a szülőkre vagy az egyházra, vagy templom körül alakuló közösségekre bízva.

Az iskola maga képtelen élni, működni, az oktatás feladatát is képtelen betölteni akkor, ha erkölcsi mondanivalója nincs azoknak a fiataloknak a számára, akiket összegyűjt. Mert hiszen óhatatlanul kialakult közöttük valamiféle sajátos társadalom, valamiféle közösség, amelyet vagy ebek harmincadjárja engedünk, s akkor tanítani sem lehet, s akkor ez a közösség negatív erkölcsi példát ad, s negatív erkölcsi hatással lesz azokra, akik ott ösz-

szegülnek. Vagy pedig erkölcsi szabályok helyett katonai fegyelemmel próbálunk köztük rendet tartani, egyszerűen a szükség parancsolta rendet igyekszünk megteremteni köztük, akkor az iskolából kaszárnya lesz, vagy rosszabb esetben börtön. Ez megint nem cél, hiszen tanulni, s a megismerés útján előrehaladni akkor lehet, ha ezek a fiatalok jókedvvel vannak együtt, s a munkához, a szellemi figyelemhez szükséges erőfeszítés mögött valamiféle erkölcsi tartalékok állnak. Ha szívesen fogadják ezt az újszerű közösséget, amelybe a családból átlépnek, vagy a családi otthonukból naponta újra eljönnek, hogy órákat töltsenek ott együtt.

Erkölcsi égbolt nélkül az iskola sem tudja betölteni a feladatát.

Ennek az erkölcsnek a képviselőjét az iskolában módszeresen, komolyan, hivatástudattal lehet igazán művelni. Ha nem vállalja ezt az iskola, akkor — újra mondom — pusztító, rossz példát ad.

Erkölcsi semlegesség az iskolával kapcsolatban csak papíron fogalmazható meg, a valóságban nem születhetik meg. Ennek a tudata a pedagógiát a korábbi évszázadokban eléggé mélyen áthatotta. A század elején Försternek, a svájci pedagógusnak a könyveiben jelenik meg ez a gondolat nagyon éretten, nagyon világosan. Arról beszél, hogy a porosz rendszerrel — már akkor szokás volt a porosz oktatási rendszert túlságosan katonás, kemény fegyelemmel, kemény fegyelmetartással vádolni — szemben kialakult egy liberális amerikai oktatási rendszer, iskolarendszer. Azt mondta, hogy keresni kell a közbülső megoldást, ami nem egyszerűen megalkuvásokból épül, hanem valamifajta minőségi előrelépést jelent. Mert a szabadságot és a fegyelmet kapcsolja össze, és éppen az erkölcsnek, éppen valamiféle mélyről fakadó meggyőződésnek a nevében, amit az ember keres, amit a fiatalok is tulajdonképpen vállalnak, ha valaki igazán megmutatja ezt nekik. Akkor nem csak az iskolai életüket lehet harmonikussá tenni, hanem az, hogy az erkölccsel ilyen módon találkoztak fiatal korukban, amikor a családjukból kiléptek, s még mielőtt a társadalomnak a személytelenebb rendjébe betagozódtak volna, ez az életük számára talán nagyobb, talán fontosabb útravaló, mint azok az ismeretek, amelyekre az iskolában szert tesznek.

Körülbelül ez volt a helyzet a századfordulón. Azóta sok minden történt velünk, körülöttünk, éppen itt Magyarországon is. Talán érdemes azt felidézni, elmondanunk, hogy a két világháború közötti Magyarország nagyon sokat tett az ok-

tatás minősége érdekében, s amit tett, az nagyon tiszteletreméltó gyümölcsöket érlelt. Amikor most visszanezünk a két világháború közötti Magyarország életére, lehet, hogy sok hibát találunk benne, olyasmit, amit akár szégyellünk is. De amit az oktatás és az iskolák vonatkozásában elért, arra, azt hiszem, egyértelműen elégedetten és büszkén tekinthetünk vissza. Az, hogy azokat a katasztrófákat, amelyet a második világháború jelentett és amelyet a második világháborút követő évtizedek hoztak, a magyarság nem még nagyobb belső veszteségekkel élte át, az annak az oktatási rendszernek, annak az iskolarendszernek köszönhető, amelyet a trianoni békeszerződésektől megnyomorított ország fölépített, s amelyben a nemzet valamiképpen önmagát kereste, önmaga jobbik létét igyekezett meglelni, megteremteni — nyilván egy föltámadásnak a reményében.

Emögött az iskolarendszer mögött az egész nemzet várakozása húzódott meg. Olyan intézmények, mint az Eötvös Kollégium, illetve más intézmények, amelyek pedagógusok nevelésére létesültek, a tanyasi elemi iskoláktól kezdve a gimnáziumokig, vagy különböző szakiskolákig itt is, ott is nagyon kiváló iskolákat teremtettek.

Nagyon sok embernek az írása, emlékezése maradt ránk — sokan le sem írták, de beszélnek erről —, amelyben elmondják, hogy mit köszönhetnek ezeknek az iskoláknak. Ez a fajta iskolarendszer volt az Magyarországon, amelyik az erkölcsi életbe való bevezetésnek a feladatát is vállalta, s a lehetőségekhez képest azt mintaszerűen be is töltötte.

Azután erre következett a háború és a háborút követő évtizedeknek a sokféle megrázkódtatása. Miféle megrázkódtatások voltak ezek? Nem föltétlenül szándékos pusztításról van itt szó, nem azt keressük most, hogy ki, miben bűnös, hanem a történeteket próbáljuk valamiképpen számba venni. A család nevelő tevékenysége rendült meg. Részben azért, mert a gyerekekkel együtt töltött idő szűkült azzal, hogy apának, anyának keresőmunkát kellett végeznie, azzal, hogy sok falusi embernek városba kellett mennie, ingázni, és így tovább. Azzal, hogy betört a családba a rádió, a televízió, s az együtt töltött időnek a nagy részét betöltötte a nyilvánosság, amivel a család nem tudott — maig sem tud — mit kezdeni.

A szülők önbecsülése is megrendült. Sokszor úgy érezték, hogy az a régi örökség, amit ők kaptak, valamiféleképpen nem alkalmas már arra, hogy az új világban eligazítsa őket. Tétovává lettek, maguk

Szeretet nélkül lehet fát aprítani, és szeretet nélkül lehet téglákat formálni,
de szeretet nélkül nem szabad gyermekekkel bánni!

Lev Tolsztoj

számára még fenntartották esetleg a régi normákat, de úgy ítélték meg, hogy már nem képesek arra, hogy ezeket a gyerekek előtt megfelelő rangon képviseljék, még inkább nekik átadják. Nem egyszer sorsukra bízta a gyermekeiket. Nem kiváló és különleges családok helyzetét, történetét akarom itt felvázolni, hanem az ország átlagának a helyzetét.

Másik oldalon a társadalom erkölcsi tudata bomlott meg és kuszálódott össze. Emiatt az iskola helyzete roppant nehéz lett.

Még akkor is azzá lett volna, ha a hatalom nem akarta volna az iskolát a maga szócsovénév tenni, s ezáltal sok hazugságot, sok belső képmutatást bele nem vitt volna az iskolának a gyakorlatába.

Összekuszálódott az iskolának és a családnak a kapcsolata, mert az iskola egyfelől valamifajta intézménnyé lett, hatósággá, amely a családot próbálta a maga módján sarokba szorítani, fegyelmezni, a családon sok mindent számon kérni. Másfelől pedig a család elvesztette a bizalmát az iskolában, s ahelyett, hogy együttműködött volna vele, a szülő kérte számon az oktatót a saját sikertelenségeit, pedig maga sem dolgozott együtt vele. A társadalom pedig végképpen nem állt mögé az iskolának. A diák azt érezhette, hogy ha a tanár esetleg próbál is valamiféle erkölcsi rendszert képviselni, azt sem meggyőződéssel teszi, s a világban más fogadja őt, s nem azoknak az erkölcsi normáknak a tisztelete, amelyet az iskolában esetleg elébe állítottak. Megdöbbenő gyorsasággal ment végig ez a pusztítás a társadalmunkon. Az iskola ebben nem lelta igazán a helyét. Nem csoda, hogy akkor, amikor a politikai rendszer megváltozott, új lehetőségek nyíltak meg, és az iskola keresi a helyét, akkor sokan azt mondják, hogy ebből a zűrzavarból az iskola hátráljon ki, s rendezkedjék be arra, amit könnyű megragadni, amit világosan meg lehet fogalmazni, aminek az eredményességét konkrétan lehet mérni. Érje be azzal, hogy oktató. S a gyerek körül fölmerülő többi gondot hárítsa másra.

Világos, hogy ez járhatatlan, ez nemhogy valamifajta, akár ideiglenes megoldásnak a lehetőségét nyitná meg, hanem éppen ellenkezőleg, sokkal rosszabb volna mindannál, ami idáig történt.

Az iskolának vállalnia kell — akkor is, ha a romokból kell építkezve előlépnie — valamiféle erkölcsi magatartás felnevelését, kialakítását. Roppant nehéz ez akkor, amikor a társadalomban is bizonytalanná váltak az erkölcsi normák, amikor egy eddig homogén erkölcsi gondolkodás után egy pluralista világgépbe lépünk át.

Bizony meg kellene keresni nem egyszerűen a közös elemeket, hanem egy mégis közös égboltot, amelyik talán a többféle fogalmazás fölött is mégiscsak jelen van. S ezt nagyon komolyan, nagyon mélyen, s nagyon egyszerűen végig gondolva mindenféle iskolának az életében jelenvalóvá kellene tenni.

Borzasztó nehéz ezt törvényekkel szabályozni. Amikor a nemzeti alaptantervnek, az oktatási törvénynek a megfogalmazására sor került, láttuk, hogy erkölcsi eszményeket jogilag megfogalmazni borzasztó nehéz. Oktatási programot könnyebb megfogalmazni, mert meg lehet mondani, hogy ezt és ezt számon kérjük, ilyen és ilyen vizsgán ellenőrizzük azt, hogy ki, mit tud és mit végzett a tanár, de azt sem olyan nagyon egyszerű. Hogy az erkölcsi nevelést hogyan lehet törvényesen megfogalmazni, az igen sok kérdést vet föl. De ami nehéz, azt nem lehet azzal elhárítani, hogy nem oldjuk meg.

Mert, ha elhárítjuk, akkor a jövő embereinknek az alapjai vesznek el.

Az iskolában igenis vissza kell tapogatózni oda, ahol a világ megismerése és önmagunk megismerése egyszerre történhetik. Ahol, ha Heisenbergről van szó, az atomfizika világának a megismerése és az atommal bánó ember felelősségének a felmérése egyszerre történik.

Ha a diák máshol kapja meg a tudást és máshol próbálják beléoltani a felelősségtudatot, akkor ezek nagyon nehezen integrálódnak benne egységes emberi magatartássá. És ha vasárnapi prédikációban vagy egyszerűen csak keresztény közösségekben kap erkölcsi oktatást, akkor talán egy intim szférát megteremt maga körül, ahol erkölcsös módon igyekszik érvényesülni, vagy érintkezni a többiekkel. De félő, hogy kettős számvitel alakul ki benne és az életének a hétköznapi részében ezeknek az erkölcsi megfontolásoknak az érvényesítésére nem neveli rá senki.

Ott kell erkölcsösnek lennie a fiatalnak, ahol elemi emberi tapasztalataira szert tesz, más családból származó fiatalokkal először találkozik és köt barátságot, s kerül rivális viszonyba.

Ezek azok az újszerű tapasztalatok, amelyeket rögtön át kell világítani egy erkölcsi reflexiónak, amelyben megmutatkozik egy erkölcsi eszme hétköznapi alakító ereje. Különböző tudathasadásos embelek, az erkölcsi gondolkodástól elszakadó csoportok szóletnek, s a jövő, a nemzet, az emberiség jövője lesz kérdésessé.

Nehéz vigasztaló perspektívákat rajzolni. Nem olyan egyszerű azt mondani, hogy csináljunk ilyen iskolákat, vagy hozzunk

jó törvényeket és ez majd megoldja a dolgot. Sokszor mondjuk, s itt ez sokszorosan érvényes, hogy pusztítani könnyebb, mint építeni. Az építés lassúbb, mert akárhol kezdjük el, mindenhol az az érzésünk, hogy nem itt kellett volna elkezdni. Alapíthatunk iskolákat, de kik fognak ott tanítani? Alapíthatunk tanárképző intézeteket, de kik fogják ott nevelni azokat, akik már előzőleg gyerekkorukból egy szükségszerűen töredékes, megosztott erkölcsi tapasztalatot hoznak magukkal? Valahogyan mindenhol el kell kezdeni, vállalva és viselve a töredékesség kockázatát, s a türelem, a remény lelkületével. Abban a bizalomban, hogy ezek a kezdeményezések a félszegségük ellenére is valamiképpen összeérnek. Ezekről nem szabad rögtön túlságosan nagy eredményeket várni. Nem pusztán arról van szó, hogy ha megfelelő embert teszünk a megfelelő helyre, akkor az majd csodát tesz. Csodák nem lesznek, de csoda lesz maga a hétköznapi lassú előrehaladása. És ha ezt következetesen és reménnyel véghezvük, akkor igenis születhetnek iskolák, amelyekben ez a keresgélő, figyelmes magatartás a fiatalok életét, szemléletét tartósan meghatározhatja.

Egyházi iskolák: látjuk, hogy a törvényhozás milyen nehezen lép, vagy mennyire nem akar ebbe az irányba lépni. Bizonyos mértékig meg is érthetjük; megint csak hazugságoktól és álságoktól fél, és azért, hogy hazugságokba és álságokba ne bonyolódjék, sokszor vállalja a nyílt cinizmust, vagy bizonyos értékek félretolását. Ezek nem kisebb veszedelmek, mint a hazugság. De nem ezek között az alternatívák között kell gondolkodnunk, hanem meg kell keresnünk az igaz és a csendes előrelépés útjait. Nagy jelentőségük itt az egyházi iskolák. Ezek sem a csodák színhelyei, hanem a maguk tapogatózó, küzdelmes mozdulataival a reménység hordozói, s egy sajátos párbeszéd lehetőségének megteremtői. Ha a családokkal együttműködve, a társadalommal kapcsolatot találva tudnak előrelépni, akkor mint a nagy pusztulások után kisarjadó fű, úgy sarjadhat itt valami, ami a jövő ígését hordozza magában. Erkölcs és iskola kapcsolatát ilyen egyszerűen lehet ma szemlélni.

Egy társadalmi összefogás, ami e körül a program körül megszülethetik és itt is, ott is kialakulóban van, ilyesféle reményekkel indul. Nem sok ez, de nem is semmi.

(Elhangzott 1997-ben a Magyar Polgári Egyesülés „Erkölcs és társadalom” című szimpoziumján.)

Biztos lábakon állni

Szorít a cipő – ugye, ismeritek ezt a mondatot? Kifutottam egy kicsit az időből, így felhasználtam lengyelországi tartózkodásomat arra, hogy a lábápolásról folytassam a beszélgetést veletek. Ma a jelenleg Ukrajna területén fekvő patinás lengyel városba, Lwówba (Lemberg) kirándulunk autóbusszal, a szépséges Bieszczadból. Félek egy kicsit, nehogy a szó szoros értelmében is szorítson a cipőm, és megfájduljon a lábam, mert holnap verseny lesz (nordic walking). Így egyből személyes érintettségem van a lábunk körüli problémákban.

Ha emlékeztek rá, ősszel az általános lábápolásról volt szó. Valamennyi szabály betartása mellett is adódhatnak azonban problémák. Mindenkinek feltörte már a lábát a cipő valamikor. Nyáron könnyen elintézzük az ilyesmit:

lefertőtleníjtük és papucsot húzunk, míg meg nem gyógyul. Az új cipő, szandál, főleg ha zokni vagy harisnya nélkül viseljük, könnyen kikezdi a lábunkat. Ha tör a cipő, akár megelőzésként is lehet tapaszt felragasztani, hogy ne keletkezzenek sebek. Ha már megtörtént, kénytelenek vagyunk minél előbb cipőt váltani, és kezelni a sebet, hogy el ne gennyedjen (pl. Betadinnal).

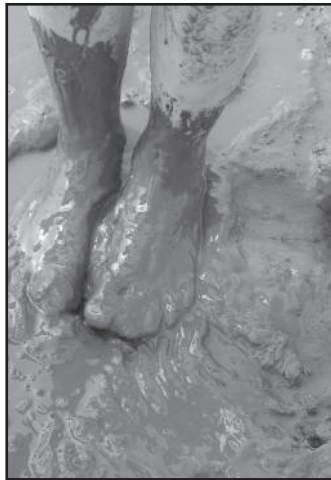
A tyúkszem

A tyúkszemről már bizonyára hallottatok, bár remélem, nem kínoz benneteket. Oka az, hogy a cipő egy helyen hosszan tartóan nyomja a lábujjat. A bőrkeményedést rendszeresen el kell távolítani, és tyúkszemtapaszt kell felhelyezni. A fájdalom nagyon felerősödhet, ha a tyúkszem begyullad a vastag bőrkeményedés alatt. A megoldás ilyenkor a helyes lábápolás, esetleg pedikűrös segítségével.

A gomba

Az uszodák, strandok látogatásakor gyakran kapunk gombás fertőzéseket. Legegyszerűbb esetben viszket, hámlik a talp bőre. Előrehaladottabb esetben a lábujjak köze berepedhet, ami szintén viszkető fájdalommal jár. Kísérheti mindezt a sarkak bőrének fokozott elszarusodása, berepedezése. Még rontja a helyzetet nyáron a sarok bőrének kiszáradása. Kísérheti mindezt rossz lábszag (gomba) is. Bőrkeményedéses sarok esetén keresni szokták az esetleges gombás fertőzést. Bőrgyógyász segítségét kell kérni, aki ecsetelőt ad a repedésekre. A bõrgombásodásra recept nélkül is lehet kapni hintőporokat, sprayket. Töröljük mindig szárazra a lábakat, különösen a lábujjak között, és kenjük be lábápoló krémmel, sarokbalzsammal. Hintőport természetesen nem lehet kenőccsel egyszerre használni.

Speciális probléma a lábkörmök gombásodása. Sárgásan elszíneződik a köröm, kezdetben a szélek felől, később elválik az alapjától, felrostozódik, megvastagodik a körömlemez. Különösen az idősebb emberek között találkozunk sok gombás körmű emberrel. 40 év felett romlik a keringés a lábokban, a rosszabb vérellátással romlik az immunitás is és egyre gyakrabban lehet észlelni – elsősorban a láb nagyujján – körömgombát. Mivel a köröm növekedése is lassabb, több hónapig kell kezelni, hogy meggyógyuljon. Recept nélkül kapható olyan körömlakk, amit naponta alkalmazva jó eséllyel magunk is kezelhetjük ezt a problémát. Ha makacs a fertőzés, forduljunk bőrgyógyászhoz, aki tablettával is segítheti a gyógyulást. Mindenesetre nem megoldás a gombás körömről az, ha pirosra festik, hogy ne látsz-

szon! Kezelni kell, meg lehet gyógyítani. A kezelés járjon együtt a cipő alapos fertőtlenítésével, különben kiújul a fertőzés!

A szemölcs

Az uszodák másik réme a szemölcs. A papilloma bizonyos fajtája tehető felelős érte. A talpon szokott kialakulni, és ha valaki nem veszi észre időben, akkor betapossa a talp bőrébe. Sokszor küzdelmes harccal, többszöri fagyasztással, kikaparással, lézerezéssel lehet csak felszámolni. Ezzel mindenképpen bőrgyógyászhoz kell fordulni.

Körömbenövés

Sok ember életét keseríti meg a benőtt köröm. A körömlemezre ráhajló körömágy gyulladásáról van ilyenkor szó. Antibiotikumos kenőcsös kezelésre jól reagál, de elhúzódó lehet a gyógyulás és gyakran kiújul. Sokszor sebészi-

leg kell megoldani.

A szalagok

Nemcsak a láb bőrrel lehet gondunk. Statikailag is nagyon fontos ez a testrészünk, hiszen egész testünk súlyát erre a két, kisebb-nagyobb lábunkra terheljük. Csodálatosan megszerkesztett kis ízületek, szalagos összeköttetések együttesen viselik ezt a terhet. A baj a szalagokkal szokott lenni, mert ezek könnyen megnyúlnak. A kisbaba még párnás talpacskáján áll, az iskolás korra alakulnak ki a lábboltozatok: egy hosszanti és egy keresztboltozat. A láb három ponton támaszkodik (nagy lábujj és kis lábujj mögött, valamint a sarkakon), közben a talp nem nyomja a talajt. A gyermekek lába még alakítható. Nem reménytelen az iskolás kor sem. Fontos, hogy a lábfej izmainak tónusa jó legyen (az egész testté is, hiszen minden mindennel összefügg). Serdülőkoron túl, ha már megnyúltak az ízületi szalagok, nem várható, hogy változik a helyzet. Mint mindenben, itt is a megelőzésen van a hangsúly. Testsúlyváltozások idején a lábat jól tartó cipőt kell viselni (figyelem: terhesség! kismamacipő!). Ilyen meggondolásból ajánlják fiataloknak is a lábtornát, és sportolás mellett talpbetét viselését.

A kalapácsujj

Az ellapuló előláb (harántsüllyedés) miatt rövidekké válnak az ízületi szalagok, behúzzák az öregujjat, és kész a bütyök. Nem kell hozzá rossz cipő se, de a szűk cipő még rontja a helyzetet (akárcsak a kalapácsujj esetében). A kalapácsujj azon kívül, hogy nem szép, még nagyon fájdalmas is, ha töri a cipő. Kis párnácskákkal lehet védekezni a könnyen kialakuló bőrkeményedés és a fájdalom ellen. Mind a bütyök, mind a kalapácsujj sebészileg is kezelhető. A harántsüllyedés okozza a lábközépen jelentkező fájdalmat is. Begyullad a lábközépcsont-lábujjizület, mert rajta jár a „lúdtalpas”. A lúdtalpbetét talpemelővel segíthet. Általában rossz az, ha csak a sarkunkon hordjuk, arra terheljük a testünk súlyát. A testsúly egy részét át kell helyezni az előlábra. A láb statikájának rendellenessége térdfájdalmaknak, rossz tartásnak is oka lehet.

Amikor valaki leérettségizik a Piarista Gimnáziumban, bízunk benne, hogy biztos lábakon áll, mind tárgyi tudását, mind lelki egyensúlyát tekintve. Remélem, a biztos lábhoz (szó szerint érve) ez a cikk is hozzájárul majd.

dr. Dénes Ilona iskolaorvos

A jó nevelő örök tanuló, s azonnal fölismeri, ha nálánál különb tanítványra talál.

Pilinszky János

Motorok zajában

Rozgonyi Ákos iskolánk diákja, a 10. C osztály tanulója, élsportoló, aki motocross-szal foglalkozik. Pályafutásának kezdete óta számos hazai és külföldi megméretetésen vett részt. A háta mögött van már 42 magyar bajnoki futamgyőzelem, 2 magyar és egy Közép-Európa bajnoki cím. Korosztályos világbajnokságon negyedik volt, kvalifikálta magát 2012-ben az összetett 85cm³-es világbajnoksági döntőre (magyarok közül ő volt az első).

Mikor és hogyan ismerted meg ezt a sportot?

Édesapám révén. Ő már az 1990-es évek elején is a magyar motocross egyik meghatározó alakja volt egészen napjainkig, de az aktív versenyzést 2005-ben befejezte. A negyedik születésnapomra megkaptam életem első crossmotorját, és azóta le se lehet róla lőni.

Hány edzésed van hetente, van-e lehetőséged télen edzeni?

Versenyszezonban heti négy edzésem van, amelyből kettő motoros, kettő pedig kondicionális. Minden hétvégén

versenyem van, ami lehet egy- vagy kétnapos. A kinti téli edzés időjárástól függ, de a öt konditermi tréning szinten kötelező, illetve

motoros gyakorlás is.

Melyik az az eredmény, amelyre a legszívesebben gondolsz vissza?

2013-ban volt az első felnőtt kategóriás évem 250cm³-es géposztályban. 21 év alatti junior kategóriában indultam – 14 évesen – egy 125cm³-es motorral. Kilencedikként rajtoltam egy 30 fős mezőnyben, és onnan zárkoztam fel. A futam előtt két körrel szereztem meg az

első helyet, egyben a futamgyőzelmet is. A négyütemű motorok térhódítása óta senki sem nyerte meg ezt a kategóriát 125cm³-es motorral, és utánam még senki se! A verseny után sírtam még senki se! A verseny után sírtam örömben, azt az érzést sohasem fogom elfelejteni.

Hogyan állod a sarat az iskolában?

Sokszor nem könnyű összeegyeztetni a tanulást ezzel a sok edzéssel, versenyyel (évi 20-25), de szerencsére a tanárain elnézőek velem, amit ezúton is köszönök.

Jelenleg milyen versenyre készülsz?

Most a magyar bajnokságra készülök, ahol március 13-án lesz az első idei versenyem. Ott enduro és motocross kategóriában is indulni fogok!

Mit gondolnak az emberek, amikor megtudják, hogy te ezzel foglalkozol?

Sokan elcsodálkoznak, és tisztelnek miatta, de vannak olyanok is, akik zakkantnak tartanak, hogy minden héten az életem kockáztatom...

Házi kézi

Az iskola sok új tanárral gyarapodott ebben az évben, és ez lehetőséget adott arra, hogy megrendezzük az első kézilabda házibajnokságot. De hogyan is függ össze a kettő? Zsódi Viktor SP amellett, hogy tanár, még NB1-es kézilabdabíró is. A Tanár Úr vezetésével szabályos mérkőzéseket tudtunk játszani. Sajnos a versenyen csak három csapat in-

dult, ami három meccset eredményezett. Mindegyik összecsapás nagyon izgalmas volt, és talán a legnagyobb kihívást mindenkinék a 12/B csapata jelentette. Reméljük, a jövőben rendszeresek lesznek a kézilabda-házibajnokságok a focihoz hasonlóan, és reméljük, hogy minél többen fognak majd jelentkezni. Köszönjük a szervezést Boczor Zoltán ta-

nár úrnak, a játékvezetését Zsódi Viktor tanár úrnak!

Az eredmények: 9.c-11.a: 6-7, 9.c-12.b: 5-22, 11.a-12.b: 7-21

Végeredmény: 1. 12.b, 2. 11.a, 3. 9.c

Legtöbb gólt dobó játékos: Kádár Balázs 12.b: 16 gól

Ritka József 11.a

„Ugye, lesz hó, tanár úr?”

A résztvevők közül öten ragadtak billentyűzetet, hogy egy kis visszajelzést adjanak az Ausztriában, Gerlitzben rendezett sítáborról, amely február 17-21. között zajlott.

Utoljára gimis koromban írtam cikket iskolai sítúráról. Ahogy szűzhavon nagy kihívást jelent a síelés, úgy a szervezésben is, ha először csinálod. Korábban nem vittem csapatot síelni. A „legszebb” pillanat az volt, amikor két nappal a túra előtt meghibásodott az iskolai kisbusz. Az is lehet, hogy nem lesz túra? – villant át bennem a gondolat. Közben jártam körbe, hogy sisakot próbáljunk.

„Ugye, lesz hó, tanár úr?” – faggattak a diákok. „Hó, az lesz, ne aggódjatok!” – mondtam egy kicsit magamnak is. Aztán az indulás napjára Hál’ Istennek minden letisztult.

Több osztályban is meséltem már az élményeimről, például amikor a kamion előzését egy alagútban fejeztem be, vagy amikor hóesésben síeltünk. Megtapasztalhattuk a természet elementáris közelségét (a libegőből megérintettem egy 10 méteres fenyőfa csúcsát!), az esti játékok és a filmnézés is nagy élmény volt. Köszönöm a csapatom jókedvű és nagyon normális hozzáállását, és itt üzenem, hogy nagyon hiányzik a sattendorfi konyha és a kandalló! (Keserű György)

A síeléskor nagy szerencsénk volt, ugyanis pont egy olyan héten mentünk, amikor volt nap-sütés és hóesés is, így aztán a szó szoros értelmében kaptunk hideget-meleget. A pályákon csapatokba rendeződtünk, így mindenki maximálisan ki tudta használni az időt a tanulásra, fejlődésre. A hangulat remek volt, és szerintem mindannyian jól éreztük magunkat. Az biztos, hogy a síelés egy olyan élmény, amit mindenkinek csak ajánlani

tudok, szerintem érdemes legalább egyszer átélni. (Kocsis Levente, 11. B)

Nagyon jól éreztem magam, szép helyen voltunk, és sok jó képet tudtam készíteni. Még a nyelvet is tudtam gyakorolni... amikor egy-egy esés után odajöttek hozzám a pályán: „Nein, danke!” A kedvenc napom az utolsó volt, mert a záró csúszásunk nem várt fordulatot vett, amit sosem fogok elfelejteni. Mindenkinek ajánlom a sítábor a jó társaság, a szép környezet és az élvezetes síelés miatt. (László Katalin, 9. A)

A legjobb élményem az volt, amikor esténként együtt játszottunk, és új társasjátékokat próbálhattam ki. Szerintem nagyon jól összekovácsolódtunk ez a csapat. (Horpácsy Márk, 7. A)

Ez a tábor egy olyan élmény, ami kicsit megváltoztat. Az utazás hosszúnak tűnhet, de annál nagyobb élmény, mikor megérkezel. A síelés nagyon jó alkalom, hogy jobban megismerjük a másikat. Egyrészt sokat tanulhatunk egymástól, másrészt, ha el is estünk, az egyáltalán nem volt ciki, mert ez bárkivel „megeshet”. Ilyenkor a többiek megvártak, és csak akkor mentünk tovább, amikor biztos volt, hogy minden rendben. Csak ajánlani tudom mindenkinek, mert tényleg feledhetetlen élményekben lesz része. (Kocsis Kincső, 9. B)

Résztvevők: Rácz Bertalan, Tóth-Horgosi Zsombor (12. A), Kocsis Levente (11. B), Paragi Dominik (11. A), Ruzs Gergő (11. A), László Katalin (9. A), Szegefű Csanád (9. A), Gunics Viktor (9. A), Kocsis Kincső (9. B), Horpácsy Márk (7. A), Kelemen Zsófia (7. A) Túravezető: Keserű György, segédvezető: Keserű Zoltán

A pedagógus nem lehet elkéseredett, megtorpant ember, mert a pedagógusnak egyetlen karizmája van: a jövőbe vetett hit optimizmusa.

Karácsony Sándor

A tanár figyelmezteti a diákokat:

- El ne mulasszátok 20:50-kor a holdfogyatkozást!

A hátsó padból megszólal egy hang:

- Melyik csatornán lesz?

- Mondd csak fiacskám, ebben a mondatban: "A pásztor a mezőn legelteti a nyáját" melyik a helyhatározó?

- A pásztor.

- Nono! Már hogy lenne a pásztor a helyhatározó?

- Azért, mert a pásztor határozza meg a helyet, hogy hol legeljen a nyáj!

- Apu! Azt mondják az iskolában, hogy mi maffiózó család vagyunk.

- Na majd bemegyek, és elintézem a dolgot.

- Jó, jó, de úgy csináld, hogy balesetnek tűnjön!

- Móricka, mondd, mi szeretnél lenni, ha nagy leszel?

- Télen medve, nyáron tanár.

Nyelvtanórán:

- Pistike, mondj egy igekötőt és egy névmást!

- Ki? Én?

Pistike elkísik az iskolából reggel. A barátja megkérdezi tőle:

- Te, miért késtél el ma reggel? Erre Pistike:

- Egy focimeccsről álmodtam, de hosszabbítás volt és tovább kellett aludnom...

- Pistike! A városból B városba 5 óra alatt ér a vonat, nem pedig 3 óra alatt, mint ahogy te számoltad!

- Gondolhattam volna... a vonatok mindig késnek pár órát...

Iskolai dolgozatokból:

- Vazul, miután megvakították, mehetett amerre látott...

- Julius Caesar magáévá tette Galliát, majd behatolt Angliába.

- A pun háborúban nagyon sok római elpusztult. Ezek mind Romába költöztek és proletárok lettek belőlük.

Mostani rejtvényünk Ratkó József Tavasz című verséből való:

*Feszengnek a suhanc akácok,
helyüket örömet odahagynák.*

A folytatás a rejtvényben. A keresztrejtvényünk megfejtését 2016. április 10-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elküldeni elektronikus levélcímünkre: piarfutar@szepi.hu. A beküldők között értékes könyveket sorsolunk ki.

Ratkó József 1936. augusztus 9-én született Budapesten. Iskoláit Pesterzsébeten kezdte, majd vidéken lelencgyerekként folytatta. A szegedi egyetemen magyar-olasz szakon tanult (1956-1958). 1955-től közzéték verseit a folyóiratok.

	A VERS FOLYTATÁSA, 1. RÉSZ	REPÜLŐ TANULÓ PILÓTÁK KÉPZÉSÉRE	VIRÁGOT GYŰJTŐ	AZ Ő SZÁMÁRA	EZA MÉG KÖZLEBBI	DIPLOMÁCIAI TESTÜLET, RÓV.	FÉMPÁNT ERŐSÍTÉS LADÁN, AJTÓN	RÁBÁKOZI FALU, BABANŰZEMMAL	
									S
	A KÁLIUM VEGYVEJE	LÁTTA AZ ESETET	... ROSBERG; FORMULA-1 VILÁGBAJNOK			KURJANTÓ SZÓ EGRÉ ERSEK (CSABA)			
	BEC. ODETT				... OLGA; TORNÁSZNŐ FARNER (NADRÁG)				
	PUSKÁVAL TŰZEL			KEZZEL INT GÖRÖG NOB-JEL					
	HATÁROZOTT NÉVELŐ		NÉMET VÁROS SZIRIAI VÁROS					KÖZÉPFÜLŐ ÚJ TULAJDONOS BEJEGYZETÉSE	
	SZAVATOL								
	A FOLYTATÁS 2. RÉSE	AGRÁR-TUDOMÁNYI EGYTELEM, RÓV.	A FLUOR VEGYVEJE BEC. LIPÓT	PIPER-NÓC (FJÚ REGIESEN CSUPOR)	SINUS, RÓV.	EGYETLEN IRÁNYBA	AZ OXIGÉN ELAVULT, NEVE E NAPON	KÖZÉPEN BETÖLT BIROSÁGI ÜGY	
FÜRDŐSZOBA OLDALÁT BORÍTTJA							PANASZOSAN SÍPOG ÁSVÁNYI FŰSZER		
ENNIVALÓ HÁZAS PUKASTÉ						A PILLAS HATÁRAI! ALADÁR, BEC.	HÁZTÁJI BORSZEG A SPORTCIPÓN		
FEJÉR MEGYEI TELEPÜLÉS					AZ ANYÓS PÁRJA ... GÄRNER; FILMSZTÁR		BÉRALAPBAN VANI JÓMAGAM		
5. RÓMAI SZÁMMAL	RÉSZBEN KIÜSZIK! BEC. OLIVÉR			TROJA VESZTEI ÖNTÖZŐCSŐ		FÉLTÉRD! JUT NEKI	A TELLUR VEGYVEJE BÁJ, SIKK, REGIESEN		
... IPSO; MAGÁTÓL ÉRTETŐDŐEN		OR. VÁROS LAKÓJA (RZSEVI) JÓSKÁRTYA		NŐI NÉV (FEBR. 13.) TÜNDÉR ... (SZABÓ M.)		HOMORÓ, ID. SZÓVAL ERŐS, DÜBÖRGŐ ZAL			
ÉNEKARI SZÓLAM, NŐKNEK					EMINEM MŰFAJA PENZT KIAD		KÖZÉPEN LESÉS! ALBÁNIA NOB-JELE		
KÖLYKEZIK A MACSKA				PÁRATLAN ACÉL! 24 ÓRÁBÓL ÁLL		TUDATOSAN ÉHEZIK D-KOREAI AUTÓTÍPUS		50. RÓMAI SZÁMMAL SCHÜTZ ... SZINÉSZNŐ	
ÉSZAK, RÖVIDEN AZ AMPER JELE	RENFOKOZAT MAGTÁRBAN VANI				A 3. HATVÁNY ZSINEG VÉGEI!	PASSZOL HOZZÁ HÁTRÁLNI KEZDI			
				ZALÁU MAGYAR NEVE AZ OXIGÉN VEGYVEJE			A BELSEJEBE, NÉP. A KÁLIUM VEGYVEJE		
AFRIKAI ÁLLAM, FŐVÁROSA LUANDA	Y						MAGYAR AUTÓKLUB, RÓV.		

Egy tinó tanult, hogy ökör legyen.
Gyötörte agyát köngörtelen.
Mikor tudta már nagyjából,
hogy díszítőjelzője a „jámbor”,
megalkotta az ökorlét
három alaptételét.

Egy:
Ha doronggal vernek, az kegy.

Kettő:
Hogy szaporodj, azért lettél meddő.

Három:
A boldogság kulcsa a járom.

Így lett a legnagyobb ökör a világon.

RÍMHÁNYÓ ROMHÁNYI 95

„Félig sem oly fontos az: mit tanítunk gyermekeinknek, mint az: hogy tanítjuk. Amit az iskolában tanultunk, annak legnagyobb részét elfelejtjük, de a hatás, melyet egy jó oktatási rendszer szellemi tehetségeinkre gyakorol, megmarad.”

(Eötvös József — vallás- és közoktatásiügyi miniszter, 1868)

1. A' Tanítványok a' háztúl egyenesen az Oskolába mennyenek rendes viselettel, és minden kiáltozás, vagy tñtinalanság-nélkül.
2. Oskolába érkezvén a' Tanítványok, a' Tanító Mestert azonnal illendö-képen, a' fiú Gyermekek ugyan süveg-veve, a' Leánykák pedig nemek módja szerént üdvözölyyék.
3. Azután mennyenek rendelt Padjokra, és ott vesztég várják kezdetét a' tanításnak: szint azon rendel foglalják pedig az ülö helyeket, a' mellyel elő jönnek, ne talántán, mikor egy késön érkezik, a' többiek, a' székbül való ki-kelelésekkel, és vizsfa térésekkel meg-háborittsák a' tsendeséget.
4. Ki-menni, futkosni, eddegélni tanítás alatt az Oskolában; sött még az Útszakon, vagy Oskola előtt-is, a' szaladgálás, kiáltás, tzivakodás, és Veszekedés fölöttébb tilalmas.

Az apostoli magyar hazának nemzeti oskoláit gyakorló nevendék kisdedeknek szabott rendtartásai vagy regulái, 1835.

k é p e s l a p

